

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Иван Петров Видолов

относно: Дисертационен труд на тема: „Криминалистически методи за идентификация на човек“

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление: 3.6. Право

Научна специалност: Криминалистика

Докторант: Правда Илиева Илиева

1. Актуалност и научна значимост на дисертационния труд

Докторантът Правда Илиева Илиева представя за обсъждане пред научно жури, назначено със заповед № 940 от 12.12.2022 г. на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ дисертационен труд на тема „Криминалистически методи за идентификация на човек“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Дисертационният труд представлява научно изследване на проблемите за идентификацията на човек, чрез използването на криминалистични методи. Актуалността на темата е очевидна с оглед съвременното състояние на процесуалната практика и предизвикателства пред разследването, поради което не е нужно да бъде допълнително аргументирана. Необходимо е, обаче да се подчертае актуалността от научна гледна точка. Авторът е разработил научен труд, който разглежда същността на криминалистическата идентификация на човека, анализира съществуващите виждания относно нейната същност, разкрива видовото проявление и прогнозира възможностите за нейното развитие и усъвършенстване. Тези въпроси за първи път са разгледани в българската юриспруденция, в обем на монографичен труд.

Научната новост и изследователска достоверност на получените резултати и изведените от тях изводи са обезпечени от използвания методически инструментариум, приложен съобразно изследователските и етични стандарти.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Обемът на представения дисертационен труд е 416 страници печатен текст. В структурно отношение научното изследването се състои от увод, шест глави,

заклучение, библиографски списък на използваната литература и приложения. Библиографията съдържа 266 литературни източника. Избраната структура и последователността на изложението позволяват разглежданите проблеми да бъде възприети и анализирани, както самостоятелно, така и в тяхната цялост, което прави достъпни и разбираеми тезите на докторанта и подкрепящите ги аргументи.

В увода на дисертационния труд е обоснована актуалността на изследването и са очертани целите, задачите и неговата методология. Те са ясно и правилно формулирани, което безспорно е съдействало за достигане до резултати от дисертационното изследване.

В глава първа, озаглавена „Методология на криминалистическата идентификация на човек“ е направен преглед на съществуващите виждания за същността на криминалистическата идентификация. Наред с това е проследено нейното възникване и историческото развитие. Авторът е разгледал въпросите за събирането на образци за сравнително изследване и етапите в процеса на идентификация.

Глава втора е озаглавена „Идентификация на човек чрез следи от ръце“. Тук се разглежда историческото развитие на дактилоскопните изследвания. Отделя се внимание на автоматизираните информационни системи, използвани днес, както и въпросите на пороскопията.

Глава трета е озаглавена „Идентификация на човек чрез следи от крака, зъби, устни и други части на човешкото тяло“. В тази глава е застъпен процесът на идентификация на човек, чрез следи от крака, зъби, нокти, устни, уши, чело, бузи и брадичка. Обръща се внимание на различните методи и технически средства използвани в идентификационния процес.

Четвърта глава е наречена „Идентификация на човек чрез одорологични следи“. В нея е отделено внимание на въпросите за одорологичните следи като обект на идентификация, а също така и идентификационните методи, използвани в процеса на одорологичното изследване.

В пета глава „Идентификация на човек чрез почерк и писмена реч“ са засегнати методите за почерковата идентификация на човек. Разгледан е графометричният метод. Засегнат е проблема с автороведческата идентификация, извършвана, чрез индивидуалните за всеки човек езикови особености на писмената реч.

Глава шеста, озаглавена „Идентификация на човек по външни признаци, глас и говор” е посветена на учението за идентификация на човек по външни признаци и тяхното значение и специфични особености.

В заключението на дисертационния труд са обобщени резултатите от проучването и са систематизирани изводите от изследването, като са изведени и препоръки, почиващи на получените резултати.

3. Препоръки и критични бележки

Към представения дисертационен труд може да бъде отправена препоръка, която може да обогати работата, с оглед бъдещето ѝ публикуване. На отделни места липса научен анализ, а другаде той не е достатъчно задълбочен и аргументиран. В тази връзка е необходимо да бъдат въведени допълнително аргументи, които да обосновават тезите на докторанта и така да се засили неговото, авторово „присъствие“, с което да се избегне описателния подход, преобладаващ на места в работата и да се замести от по-задълбочено, научно последователно и аргументирано представяне на разглежданите въпроси.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд

Дисертационният труд притежава научни приноси в областта на криминалистиката, което е видно от направената характеристика на неговото съдържание. В автореферата докторанта е посочил три научни приноса, които след анализ на съдържанието на дисертацията бих представил по следния начин:

- Дисертационното изследване за първи път разглежда в монографичен обем въпросът за криминалистическата идентификация на човека.
- Систематизирани и обединени са научни знания, свързани с криминалистичната идентификация на човека, което само по себе си има практическо-приложен характер.

4. Заключение

Докторантът Правда Илиева Илиева притежава задълбочени теоретични познания в областта на криминалистиката и доказани способности за самостоятелни научни изследвания. Представеният дисертационен труд има качествата на значимо научно изследване.

Представените и аргументирани научни виждания от докторанта не оставят съмнение, че дисертационният труд е резултат на сериозна работа и личен принос в областта на наказателния процес. Научното изследване съдържа задълбочени теоретични обобщения. Те отговарят на изискванията на чл. 6 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и на чл. 27 от Правилника за неговото приложение.

Предвид положителната оценка на представения дисертационен труд и отчитайки сериозния професионален опит на докторанта, с категоричност давам своята положителна оценка и препоръка към научното жури да гласува за придобиване от Правда Илиева Илиева на образователната и научна степен „доктор” в област на висшето образование 3. Стопански, социални и правни науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Криминалистика”.

Член на научното жури:

доц. д-р Иван Видолов

гр. София
23.01.2023 г.